

Lied

van de maand *januari 2022*:

Het volk dat wandelt in het duister

LB 448

Heel ons leven

Lied van de Maand – januari 2022

Niet te geloven! De kerstkaarten zijn weer weggehaald. Al die vrome wensen met woorden als *zalig, volijk, gelukkig, spetterend* en *knotsgek* nieuwjaar zijn meestal snel vergeten. Veel mensen zoeken, tasten, verlangen naar warmte, genegenheid, naar een mooi verhaal waar ze zich aan op kunnen trekken. Iets levensbeschouwelijks, een andere mystieke boodschap. Als het maar niet christelijk is, hoor je vaak zeggen.

Waarom zou je je optrekken aan verhalen en idealen die in de Bijbel voor het oprapen liggen? Aan liederen waar verdrukten, tot slaaf gemaakten en vluchtelingen hoop uit putten? Aan vergezichten door profeten geschilderd? Ik begrijp het wel: het is ook gewoon niet te geloven!

Neem Jesaja 9: 1-6. We zijn gewend deze profetie te verbinden met Kerst. Kinderen leren de tekst uit het hoofd, ouderen associëren het met *The Messiah* ('For unto us een Child is Born'). Mooie boodschap bij warme chocolademelk en kerstkransjes. Maar hoe hoor je dit in de gevangenis, in oorlog, op de vlucht of als slaaf?

*Het volk dat wandelt in het duister
zal een groot licht zien, een groot licht.
Hef naar de hemel uw gezicht,
met opgeheven hoofden, luister,*

*Hij komt met vrede; en geen rampen,
geen oorlog en geen bitterheid*

*zal er meer zijn, geen kind dat schreit,
geen laarzen die in 't duister stampen.*

*Er is een zoon voor ons gegeven,
de Zoon van God die koning is,
die 't licht is in de duisternis,
de weg, de waarheid en het leven.*

Wat moet je hiermee als je ondergedoken zit, of in een concentratie kamp? Als je zwoegt op de plantage, als je geminacht wordt vanwege je huidskleur? Hoe durft iemand dan te zeggen: 'Hef naar de hemel uw gezicht met opgeheven hoofden, luister?' Ik heb wel wat beters te doen!

Dát is de diepe reden waarom Jan Willem Schulte Nordholt dit lied schreef. Zelf overleefde hij gevangenschap en onderdrukking in de Tweede Wereldoorlog. Toen hij in de Verenigde Staten ging studeren en werken, raakte hij in de ban van de geschiedenis van de negerslaven en hun liederen. Daardoor kreeg Jesaja 9 een diepe dimensie voor hem: het is niet te geloven, er komt verlossing door de geboorte van de Verlosser! Hij heeft vele prachtige namen:

*En alle andere vreemde namen:
die wonderlijke raadsman heet,
omdat Hij de geheimen weet
van hemel en van aarde samen.*

*En sterke God, die de gebeden
verhoren zal die overwint.
Eeuwige vader heet dat kind
en vorst van eindeloze vrede.*

Frits Mehrtens schreef voor de oneven strofen hij een gewone liedmelodie. De even strofen zette hij heel anders, namelijk op een manier die verwant is met het gregoriaans (maar dan voor 4 stemmen). Mehrtens volgde hierin de Franse priester en componist Joseph Gelineau. Deze had een methode ontwikkeld om psalmen onberijmd te zingen, in de landstaal. Als je de moeite neemt om dat eens te oefenen, gaat er toch wel een wereld voor je open en wordt jouw muzikale venster wijder opengezet.

Schulte Nordholt schreef een kerstlied, maar dan niet in de categorie 'Oh Denneboom, wat zijn jouw takken wonderschoon.' Zijn lied past ook in de tijd na kerst. Omdat de boodschap verstrekkende gevolgen heeft:

*En alle, alle mensen samen,
Die zullen voor zijn aangezicht,*

*staan zingen in het grote licht.
En Hij kent allen bij hun namen.*

© Steunpunt Liturgie

- Bovenstaande tekst, geschreven door Henk Schaafsma, mag (met bronvermelding) overgenomen worden, in samenhang met het zingen van dit lied in de kerkdienst.
- Een **uitgebreide bespreking** is te vinden op: [448 - Het volk dat wandelt in het duister \(liedboekcompendium.nl\)](https://www.liedboekcompendium.nl/448-het-volk-dat-wandelt-in-het-duister). Daar is ook een **geluidsvoorbeeld** te vinden, maar helaas alleen van de oneven strofen.
- Meer over **Joseph Gelineau** (die ook de basis legde voor het liedrepertoire van Taizé) is hier te vinden: [Joseph Gelineau - Liedboek Compendium](https://www.liedboekcompendium.nl/joseph-gelineau).